

Verksamhetsberättelse 2014

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning av det gångna året.....	3
2	Verksamheten 2014.....	4
2.1	Uppsatta mål och uppdrag.....	4
2.1.1	Utvecklingsprojekt.....	6
2.1.2	Forskningsprojekt och forskningssamarbeten	8
2.1.3	Kompetensstöd, handledning, nätverk.....	8
3	Medarbetare	9
4	Ekonomi.....	11
4.1	Resultaträkning.....	11
5	Verksamhet 2015.....	12

1 Sammanfattning av det gångna året

Inriktningen under 2014 har fokuserat på utveckling av kvalitet inom omsorg och vård inom äldreområdet, både tillsammans kommunalt finansierad äldreomsorg och landstingsfinansierade vårdverksamheter genom att arbeta med verksamhetsintegrerade utvecklings-, förändringsprocesser eller forskningsprojekt. Forsknings-, utvecklings- och förändringsprocesser inom området funktionsnedsättning har skett genom huvudprojektet Barriärer och möjligheter för självständighet samt utifrån processer baserade på huvudprojektet.

Processer har bidragit till mervärde för målgruppen. Exempelvis genom utveckling av dagverksamheter för personer med demenssjukdom, ökad kunskap om orsaker till återinläggning till slutenvården, ökad kvalitet i den samordnade vårdplaneringen genom videoteknik, ökad kvalitet och utveckling inom hälso- och sjukvård samt omsorg genom samverkan verksamhet och lärosäten, ökad kunskap om möjligheter och barriärer till självständighet samt en modell för bibehållen munhälsa hos den äldre sköra personen.

Den samlade bedömningen är att måloppfyllelsen är god.

FOU nu har möjliggjort möten och nya gränssnitt mellan verksamheter inom och mellan vård och omsorg för att skapa nya processer utifrån patienten/brukaren perspektiv. Huvuddelen av genomförda och pågående processer sker i samverkan mellan olika verksamheter och mellan kommun och landsting, med fokus på den gemensamma målgruppen. FoU-processerna integreras i och utgår i möjligaste mån från involverade verksamheter och deras vardag. Implementering byggs på så sätt in i processen från början och skapar förutsättningar för hållbara förändringar.

Strukturer har utvecklats under året för att öka samverkan mellan vård- och omsorgsverksamheter och gymnasium, universitet samt högskola. Detta för att ytterligare möjliggöra vård och omsorg om äldre personer och om personer med funktionsnedsättning med hög kvalitet och för att stimulera attraktiva arbets- och studerandemiljöer som på sikt även utvecklas till goda forskningsmiljöer som kan göra vården och omsorgen mer evidensbaserad.

Utvecklingsprojekt har lett till forskningsrelaterade processer, kunskap har synliggjorts och tagits fram som bidragit till utveckling. Ett flertal verksamhetsnära utvecklingsprojekt har drivits där flera processer även genomförts som forskningsprojekt och forskningssamarbeten. I och med FOU nu möjliggörs tillgång till externa forskningsmedel, forskarkompetens och forskningssamarbeten. Detta utmynnar i processer samt forskningsprojekt som kommer verksamhetens målgrupp till nytta men som inte belastar den gemensamma basfinansieringen.

Arbetets inriktning styrs av ägarnas gemensamma prioriteringar och sker i enlighet med planerna för Framtidens hälso- och sjukvård samt FoUU-strategin inom SLL. FOU nu leds av en styrgrupp, bestående av en representant för varje ägare samt en representant från Stockholm läns sjukvårdsområde.

2 Verksamheten 2014

FOU nu:s verksamhet ska genom brukar- och patientnära forskning och utveckling bidra till att möjliggöra livskvalitet, ökad vård och omsorgskvalitet utifrån forskningsbaserad kunskap.

Inriktningen för FOU nu:s arbete under 2014 är en forsknings- och kunskapsbaserad verksamhet där:

- ♦ Forsknings- och utvecklingsprojekt som bedrivs bidrar till en positiv och reell förändring hos alla involverade parter.
- ♦ Effekter av de insatser som görs ska kunna utvärderas och/eller på ett systematiskt sätt följas upp så att lärdom kan dras.
- ♦ FOU nu ska kunna fungera som facilitator i utvecklings- och förändringsprocesser samt vara en källa för kunskap, omvärldsbevakning, inspiration och sprida glädje och lust till utveckling och förändring.

Utvecklings- och förändringsprocesser är ständigt pågående processer och arbete som görs måste kunna omsättas i praktiskt handlande, därför är det avgörande för ett projekt blir verksamhetsintegrerat där ledningen är engagerad och att den även tar ansvar för implementering, med stöd av FOU nu, av resultat som uppnås.

Arbetets inriktning styrs av ägarnas gemensamma prioriteringar och sker i enlighet med planerna för Framtidens hälso- och sjukvård samt FoUU-strategin inom SLL.

2.1 Uppsatta mål och uppdrag

FOU nu ska bidra till att utveckla vården och omsorgen om äldre personer och om personer med funktionsnedsättning, skapa mervärde för involverade parter.

Uppdraget är att:

- ♦ stödja kontinuerligt verksamhetsnära utvecklings- och förändringsarbete
- ♦ knyta samma vård och omsorg, gränssnitten, för gemensamt fokus på brukaren/patienten
- ♦ bidra vid implementering av nya evidensbaserade metoder
- ♦ synliggöra och ta fram ny kunskap samt möjliggöra ett gemensamt lärande

Dessa mål anses till stor del vara uppfyllda.

De projekt som genomförts under 2014 utgår från prioriterade områden i verksamhetsplanen för 2014. Projekten bygger på teorier om strategisk förändring. Utgångspunkten är att ett resultat av en utvecklings- eller förändringsprocess påverkas av kombinationen av själva idéens innehåll (det som ska införas/förändras), det

sammanhang där processen genomförs (kontexten, lokala förutsättningar) samt den använda förändrings-/implementeringsprocessen. De processer där FOU nu varit delaktiga är designade för att resultaten ska vara praktiskt tillämpbara och för att kunna utveckla och förändra vården och omsorgen. Processerna är behovsdrivna och sker tillsammans med verksamheter där ny kunskap och nya metoder ska användas för att underlätta och främja implementering och förnyat arbetssätt.

I och med ett verksamhetnära arbetssätt sker ett kontinuerligt stöd till involverade verksamheter för utveckling av vård och omsorg. Sättet stöd erbjuds på varierar mellan olika verksamheter utifrån verksamheternas unika kontext och pågående förändringsprocess.

Pågående forskningsprojekt, bland annat tillsammans med geriatriska verksamheter om återinläggning samt om fallrisk, har genomförts och bidrar till klinisk relevant kunskap. Även Utbildningsäldreboende samt uppföljning/utveckling av Palliativ vård i SÄBO är processer som är kunskapsgenererade ur ett vetenskapligt perspektiv, samtidigt som de har ett tydligt implementerings och utvecklingsfokus.

Huvuddelen av de processer som drivits under 2014 involverar både verksamheter från kommun och från landsting, med fokus på målgrupperna. Betydande samverkan med universitet, högskola, yrkeshögskola och gymnasium har präglat flera processer under året. Inom funktionshinderområdet sker samverkan med olika högskolor, FoU-verksamheter och med akademiska plattformar inom Stockholms läns landsting för att stödja utvecklingen mot nätverkssjukvård.

2.1.1 Utvecklingsprojekt

Under 2014 har ett flertal verksamhetsintegrerade utvecklingsprojekt prioriterats i syfte att öka kvaliteten inom vården och omsorgen. Några exempel är:

- ♦ Implementering och utveckling av lokala demensmodeller för sammanhållen vård och omsorg med hög kvalitet.
 - Stöd till samverkansgrupper för lokala modeller demens fortsatte 2014. Bland annat har uppföljning av såväl implementering av de lokala modellerna och samverkan påbörjats. Det komplement avseende munhälsa som tagits fram till de lokala modellerna har anpassats lokal och antagits av samverkansgrupperna i Ekerö, Upplands Väsby, Upplands Bro, Sigtuna, Solna och Järfälla.
 - Dagverksamhetens centrala roll och utvecklingspotential har lyfts i ett gemensamt utvecklingsprojekt 2014 där ca 40 personer från alla sju kommunerna medverkande i fördjupningsarbete kring de områden som deltagarna uppfattat som mest angelägna; samverkan, teknik, aktiviteter och miljö, individanpassat arbetssätt, kompetensutveckling, nå fler tidigare med insatsen dagverksamhet och lokala demenscentrum. Resultatet kommer att användas på olika sätt i de olika kommunerna. FOU nu kommer att bidra till fortsatt erfarenhetsutbyte kring utveckling av dagverksamheternas uppdrag och arbetssätt.
- ♦ Försök med datoriserat beslutsstöd, Dr Watson, i geriatriska vårdprocesser
 - En process tillsammans med SLSOs geriatriska kliniker samt IBM drivs för att möjliggöra ökad kvalitet i hälso- och sjukvården genom strukturering av stora datamängder för digitalt beslutsstöd. Projektet har försenats och ett omtag har gjorts rörande val av vårdprocess.
- ♦ Processer för förbättrad munhälsa hos äldre sköra personer
 - Munhälsans betydelse vid demenssjukdom har aktualiserats och förslag till komplement till de lokala modellerna rörande munhälsa är framtagna tillsammans med involverade verksamheter, vilket skapar förutsättningar för ökad vård- och omsorgskvalitet. Mottagare är lokala samverkansgrupper. En modell för bibehållen munhälsa hos den äldre sköra personen har tagits fram i samarbete med Jakobsbergsgeriatriken, Kliniskt tränings centrum, Folk tandvården och ASIH norr.
- ♦ Ökad kvalitet vid samordnad vårdplanering med hjälp av videokonferensteknik
 - Projektet har påverkat befintliga vård- och omsorgprocesser, skapat förutsättningar för ökad kvaliteten och resursoptimering. Arbetet med vårdplanering med hjälp av videoteknik sker mellan patient, anhörig, geriatriska verksamheter, primärvård och kommun. En pilot har utvecklats under 2014 och tekniken och processerna dockas även mot andra processer inom hälso- och sjukvård i samarbete med kommunal omsorg.

- ♦ Uppföljning och utveckling av projektet Palliativ vård i SÄBO
 - En studie om ”vad som hänt” tre år efter projektet Palliativ vård i SÄBO har genomförts och viktiga lärdomar lyfts fram som grund för fortsatt utvecklingsarbete. Utveckling av befintligt utbildningsmaterial har gjorts och en webbutbildning har tagits fram. Lanseringen är dock försenad och sker kvartal 1 2015.
- ♦ Samarbete mellan verksamhet och högskola/gymnasium för ökad vård- och omsorgskvalitet
 - I processen Utbildningsäldreboende medverkar 13 vård- och omsorgsboenden och fyra lärosäten ingår, och processen fortsätter utifrån varje vård- och omsorgsboendes egna förutsättningar. Verksamheter från samtliga kommuner kopplade till FOU nu medverkar i processen som bygger på deltagarbaserad forskning. Samtliga boenden har skapat arbetsgrupper lokalt, där handledare i olika yrkesroller arbetar tillsammans för att utveckla sin egen struktur. Ökad medvetenhet och förbättrad struktur i organisationen på flera boenden för student- och elevverksamheten syns. Ökad samverkan och dialog mellan verksamhet och lärosäten sker. Förbättringsområden har identifierats med hjälp av utvärderingar och förbättringsarbeten genomförts. Antal personer med handledarutbildning har ökat och ett par boenden vill gå längre, mot en akademisering. Insikt om behovet av ett personcentrerat förhållningssätt har ökat. Forskningscirklar testas inom några verksamheter.
 - Motsvarande process sker inom geriatrisk vård inom SLL.
- ♦ Stöd till kontinuerlig verksamhetsutveckling genom kvalitetsregister
 - Hösten 2014 fick FOU nu uppdraget att stödja arbetet med att ta steget vidare i att använda kvalitetsregister för systematisk kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring; använda resultat från kvalitetsregister i arbetet för att utveckla en hög kvalitet i en sammanhållen vård och omsorg för brukare/patienter. Efter inventering av behov prioriterades registren BPSD samt Senior alert. Nätverk, utbildningar och workshops är genomförda.
- ♦ Ökad förståelse för barriärer och möjlighet till självständighet
 - I projektet har 20 personer intervjuats rörande sin upplevelse om barriärer och möjlighet till självständighet. Materialet har sedan analyserats och validerats. Processer planeras för att utifrån utsagorna samt personalens erfarenheter initiera lokala verksamhetsnära utvecklingsprojekt med fokus på självständighet hos personer med funktionsnedsättning.

Läs mer om forsknings- utvecklingsprojekt som pågått under 2014 via www.founu.se.

2.1.2 Forskningsprojekt och forskningssamarbeten

Brukar- och patientnära forskningsprojekt och forskningssamarbeten har genomförts under 2014 i enlighet med FoUU-strategin inom Stockholms läns landsting. Några exempel är:

- ♦ Geriatrisk forskning för individualiserad hälso- och sjukvård
 - Tillsammans med SLSO Geriatrisk Forskning och Utbildning bedrivs forskning baserat på journaldata i kombination av VAL-data. Ansökan till etikprovningsnämnd är beviljad.
 - Att undersöka prediktorer för snar oplanerad/akut vårdkonsumtion inom slutenvården efter utskrivning från geriatrisk klinik
 - Att undersöka sambandet mellan hög fallrisk mätt på geriatrisk klinik och fallskada efter utskrivning
 - - Att undersöka hälsa och funktion hos äldre personer över tid och vårdmötets betydelse för detta.
- ♦ Barriärer och möjligheter till självständighet för personer med funktionsnedsättning
- ♦ Effekter av träning på balans, muskelstyrka och fysisk aktivitet hos nya äldre brukare av rollatorer
- ♦ Utbildningsäldreboende, deltagarbaserat forskningsprojekt

Läs mer om forsknings- utvecklingsprojekt som pågått under 2014 via www.founu.se

2.1.3 Kompetensstöd, handledning, nätverk

FOU nu har under 2014 varit ett nav för nätverk och möten mellan forskare och praktiker, mellan olika grupper och professioner. Vidare har personer från verksamheten medverkat vid flera konstellationer för utveckling av vård och omsorg. Ytterligare ett nätverk är med de övriga tre äldre FoU-enheterna inom Stockholms län, dvs. Nestor FoU-center, Seniorium, och Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum. Andra nätverk utgörs av att medarbetare leder och deltar i olika nätverk utifrån sitt speciella forskningsområde eller sin yrkesprofession, exempelvis utifrån ÄBIC, fysioterapeuter och arbetsterapeuter.

FOU nu har under året handlett ett flera lokala projektledare i ägarkommunerna och inom landstinget samt flertalet magisteruppsatser, kandidatuppsatser och doktorandarbeten under 2014.

FOU nu är representerad i styrgruppen för utveckling av äldrespecialistundersköterskeutbildningen inom Consensus, Yrkeshögskolans, YH, för att stödja utbildningskvaliteten och samverkan mellan kommunernas äldreomsorg och landstingets geriatrik. Likaså deltar FOU nu även i Ledningsgruppen för YH-utbildningen Specialistutbildad undersköterska – inriktning äldrevård samt vid två Vård- och omsorgscollege inom Stockholmsregionen.

FOU nu har medverkat som verksamhetsrepresentant inom Centrum för teknik i medicin och hälsa, CTMH, som är ett samarbetsorgan mellan Karolinska Institutet (KI), Kungliga Tekniska Högskolan (KTH) och Stockholms Läns Landsting (SLL). CTMH möjliggör arenor och verksamheter som stimulerar och utvecklar utbytet mellan näringsliv, akademi och vård i gränserna mellan teknik och hälsa, forskning och tillämpning.

3 Medarbetare

Under 2014 har FOU nu haft 11 personer anställda, var av tre disputerade (en docent) samt en doktorand. Nio av medarbetarna vid enheten delar sin arbetstid med annan arbetsgivare eller uppdrag och det ses som ett komplement till verksamheten att dessa personer har en ytterligare förankring inom äldrevården, äldreomsorgen eller ett universitet. Samtliga medarbetare finansieras delvis via externa medel, utöver verksamhetens basfinansiering.

Utifrån verksamhetens uppdrag strävar FOU nu efter att ha en mångfald av individer med olika kompetenser och synsätt. Att bejaka olikheter och ta tillvara på personer som tycker annorlunda är en framgångsfaktor vid forsknings- och utvecklingsarbete.

Alla medarbetare har ett ansvar för den gemensamma verksamhetens arbete, utveckling och resultat. Samtliga förväntas ta ansvar och möjligheten till ökat ansvar erbjuds hela tiden. Medarbetarskapet tydliggörs och diskuteras regelbundet vid diskussion om verksamhetens uppdrag och resultat. För att en medarbetare skall vara handlingsinriktad krävs inte bara att denna har kunskap, erfarenhet och flera olika kompetenser utan också vilja och mod att använda sina kunskaper och få goda möjligheter i organisationen och förutsättningar för att använda dessa. Eftersom arbeten ute i ägarkommuner och landstingsverksamheter bedrivs i projektform innebär det att antalet årsarbetare vid en specifik tidpunkt kan variera.

I resultatet av Medarbetarenkäten 2014 hade FOU nu i genomsnitt högre poäng än för SLSO generellt. Viss variation ses mellan 2013 och 2014.

Medarbetarenkät	BVS-mål minst	2013	2014	Utv.
Svarsfrekvens	85%	100%	91%	-9%
Medarbetarindex	75	94	88	-5
Ledningsindex	75	96	90	-6
Resultatorienterat ledarskap	74	94	93	-1
Rekommendera RE	70	95	93	-2
Andel med låg sjukfrv	Ska öka	100%	100%	+0%
Antal sjukfrv.dagar/anställd	Ska minska 10%	0,6	1,0	+75%
Andel som nyttjar friskv.ers	Ska öka	31%	64%	+33%

För att möjliggöra en hälsofrämjande arbetsplats har samtliga medarbetare informerats och uppmuntras att utnyttja sin friskvårdstimme samt möjligheten att få träningskort enligt SLSO:s policy. På regelbundna arbetsplatsmöten uppmärksammas både psykologiska och sociala förhållanden och arbetsmiljöfrågor av fysisk karaktär.

4 Ekonomi

4.1 Resultaträkning

Resultaträkning 2014			
RESULTATRÄKNING (Tkr) (per frangogrupp)	Bokslut 1412	Budget 1412	Avvikelse mot budget
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Patientavgifter	0	0	0
Såld hälso- och sjukvård ¹⁾	0	0	0
Utskrivningsklara patienter	0	0	0
Utomlänsintäkter	0	0	0
Övrig såld hälso- och sjukvård	0	0	0
FOUU-bidrag	5 022	4 762	260
Övriga intäkter	302	0	302
S:A VERKSAMHETENS INTÄKTER	5 324	4 762	562
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Förändring av semesterskuld	12	0	12
Personalkostnader	-4 071	-3 340	-731
Köpta primärtjänster	0	0	0
Verksamhetsanknutna tjänster	0	0	0
Läkemedel	0	0	0
Material och varor	- 6	-10	4
Hyreskostnader	- 409	-400	-9
IT-tjänster	- 235	-182	-53
Kostnader inhyrd personal	0	0	0
Övriga kostnader	- 579	-735	156
S:A VERKSAMHETENS KOSTNADER	-5 288	-4 667	-621
Avskrivningar	0	-95	95
VERKSAMHETENS RÖRELSERESULTAT	36	0	36
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	36	0	36
Resultat i % av intäkterna	0,7%	0,0%	6,4%

Avvikelse mellan bokslut och budget vad gäller verksamhetens intäkter beror på externa intäkter som ej var beviljade eller kända när budgeten lades men som tillkommit under 2014 (i huvudsak projektet för kontinuerlig verksamhetsutveckling med hjälp av kvalitetsregister samt ersättningsstöd från Arbetsförmedlingen).

Uppdelningen mellan FoUU-bidrag och Övriga intäkter beror på var intäkten kommer ifrån. Verksamhetens grundfinansiering och eventuellt överförda medel från föregående år bokförs som FoUU-bidrag.

Då verksamhetens intäkter varit större än budget har fler FoU-processer genomförts vilket har ökat verksamhetens kostnader (Personalkostnader samt IT-tjänster) i samma utsträckning som de ökade intäkterna.

Utfallet av ”Övriga kostnader” är mindre än de budgeterade kostnaderna. Detta förklaras av begränsning vad gäller inköp av varor och tjänster samt begränsad medverkan vid externa konferenser och seminarier.

5 Verksamhet 2015

Prioriterade FoU-processer 2015 för FOU nu är:

- ❖ Ökad kvalitet och nya vård- och omsorgsprocesser genom användning av teknik vid samordnad vårdplanering
- ❖ Ökad kvalitet och kompetens i samarbete mellan verksamheter och lärosäten
- ❖ Utveckling av geriatrik, med fokus på systematisk informationshämtning, återinläggning och undvikbar slutenvård
- ❖ Utveckling och stöd av samverkan kring personer med demenssjukdom
- ❖ Stöd för kvarboende, utveckling av dagverksamheter
- ❖ Utveckling av palliativ vård, SÄBO och i ordinärt boende
- ❖ Systematiskt förbättringsarbete med stöd av kvalitetsregister
- ❖ Verksamhetsnära utveckling för ökad självständighet för personer med funktionsnedsättning

Eva Henriksen, Verksamhetschef FOU nu, 2015-02-24

Håkan Uvhagen, Biträdande verksamhetschef FOU nu, 2015-02-24

